

Avesta Whiskysällskaps provning nr 81 2015-04-11

Text: Arne Hellberg, Foto: Arne Hellberg

Årets andra provning genomfördes en lördag i april. Dagens tema var **Udda OB** där OB står för **Originalbuteljering**. Provningsledare var Hans Sundquist från AWS.

Det var sammanlagt 103 deltagare på provningen, varav 8 gäster och 9 medlemmar som valde småflaskor.

Generell information

Innan provningen drog igång informerade styrelsen kortfattat deltagarna om

- Att det blir 12 deltagare på föreningens resa till Skottland i höst
- Om kommande provning nr 82
- Om kommande provning nr 83
- Om ett kommande erbjudande om andelar i ett fat från Smögen Whisky

Föredrag och Provning

Hans inledde med att förklara att detta var en halvblind provning, vilket innebär att man vet vad man ska prova men inte vad som finns i vilket glas. Han tänkte prata en del inledningsvis och sedan ge deltagarna cirka 30 minuter att prova igenom dagens uppsättning innan vi tar paus. Därefter blir det omröstning och redovisning av vad som fanns i respektive glas.

Del 1 – föredrag och provning

Hans berättade sedan lite om hur whiskyutbudet och priser såg ut när föreningen startade 2003. Exempelvis kunde man endast finna ett fåtal destillerier som så hade flera utgåvor av sin whisky, oftast med olika ålder, så att man skulle kunna hålla en vertikalprovning. De styrelsen tittade på då var Macallan, Highland Park, Glenfiddich och Bowmore. Ett annat exempel på utvecklingen av utbudet är vad som finns att tillgå på systembolaget. Hans uppskattar att det fanns ca 300 sorter år 2003. 2010-10-01 fanns det 774 olika maltwhiskybuteljeringar och 93 blended på systembolaget. 2015-03-16 var siffrorna 1264 respektive 156.

Hans i berättartagen

Vi fick också veta lite vad som händer med marknaden, nu när äldre whisky har börjat sina i lagren och tillverkarna lanserar nya sorter med namn istället för åldersangivelser, vilket man gör för att kunna använda mer av den yngre whiskyn, som man har tillgänglig. Ett tydligt exempel på detta är att Macallan 18 år ersätts av Macallan Ruby. Hans menade att all whisky destillerad före 1990 nu har blivit hutlöst dyr, och gav oss också en del exempel på whisky som föreningen köpt in och hur den stigit i värde på bara några år. Några exempel handlade om den japanska whiskyn som vi ska smaka av under nästa provning.

Vi fick också höra om den poängskala som ofta används för att bedöma whisky, vilken exempelvis tidningen Whisky & Bourbon använder sig av. Skalan bygger på att man bedömer en whisky i fyra delar och varje del poängsätts från 0 – 25. De fyra delarna är Doft, Smak, Eftersmak och Balans/Komplexitet. Den här 100-poängsskalan har därför inte medel runt 50 utan vid 76 poäng.

Ett litet enklare och mer humoristiskt sätt att se på poängen är "Benny Ingmans 100-skala":

- 0- 50 Hamnar du här, ring 112 om du hinner.
- 51- 64 Hemskt otäckt, spotta ut!
- 65- 69 Inte bra, knappt att den går ner!
- 70- 74 Sämre än medel, men går ändå ner.
- 75- 79 Medelmåttig och enkel men får duga.
- 80- 84 Bättre än medel och väl värda att prova.
- 85- 89 Mycket bra, en del är t o m värda att köpa.
- 90- 93 Riktigt njutbar! Absolut köp om priset passar dig!
- 94- 97 Tiden står stilla och livet är härligt! Köp denna whisky nu!
- 98-100 Bättre än vad som är möjligt!

Hans gav nu deltagarna tiden fram till paus att smaka igenom glasen och rangordna dem, och samtidigt gärna försöka lista ut vilken whisky som fanns i vilket glas.

En översiktsbild från provningen

Del 2 – Omröstning och facit

Efter pausen så genomfördes omröstningen.

Man röstar på vilket glas som deltagarna anser kommer på 1:a, 2:a och 3:e plats. Rösterna viktas sedan så att en röst för första platsen ger 3 poäng, en andra plats ger 2 poäng och tredje ger 1 poäng. Vinnare är den whisky som får flest poäng totalt.

Prov	Whisky	Antal 1:a	Antal 2:a	Antal 3:a	Total poäng
Prov 1		11	7	15	62
Prov 2		1	8	12	31
Prov 3		18	11	23	99
Prov 4		4	13	9	47
Prov 5		11	22	16	93
Prov 6		39	24	10	175

Vinnare var ju helt tydligt glas nummer 6. Nu var det bara att vänta på besked om vilken whisky som fanns i vilket glas innan vinnaren kan pekas ut.

Hans började nu inför varje glas med att fråga deltagarna om vilken whisky de trodde det var innan han gav svaret.

Det första glaset innehöll **Tomintoul 21 år**.

Tomintoul är ett av två destillerier som ägs Angus Dundee Distillers, vars huvudsakliga affärsidé är att blanda whisky på beställning från olika kunder, inte minst i Fjärran Östern. Trots att det mesta av produktionen går till blended whisky har ägarna de senaste åren satsat på ett allt större sortiment av single malts; 10, 14, 16 och 21 år plus ett antal wood finishes. Ett sidospår i produktionen är de båda rökiga versionerna *Ballantruan* och *Peaty Tang*.

Prov 1 – Tomintoul 21 år

	<p><u>Tomintoul 21 år, 40 %</u></p> <p>Region: Speyside Destilleriet grundades: 1964 Ägare: Angus Dundee Distillers Produktionskapacitet: 3 300 000 liter per år.</p>
---	---

Det andra glaset innehöll **Craigallachie 17 år**

Destilleriet ligger i byn med samma namn och har inte gjort sig något stort namn som single malt. Betydligt mer välkända grannar är Macallan, Glenfiddich och Glen Grant. Ägarna Dewars använder det mesta av produktionen till sina olika varianter av Dewars blended whisky.

Prov 2 – Craigallachie 17 år

	<p><u>Craigallachie 17 år, 46 %</u></p> <p>Region: Speyside Destilleriet grundades: 1891 Ägare: John Dewar & Sons (som ägs av Bacardi) Produktionskapacitet: 4 000 000 liter per år.</p>
---	--

Det tredje glaset innehöll **AnCnoc 22 år**, som kommer från destilleriet **Knockdhu**

Whiskyn från detta destilleri, som ligger i de östra utkanterna av Speyside kallas anCnoc sedan 1993 för att undvika sammanblandning med whiskyn från destilleriet Knockando. Destilleriet ägs av Inver House som också äger bland annat Balblair och Old Pulteney. Företaget producerar stora mängder blended whisky och har ett behov av en viss del rökig whisky för detta. Därför är också cirka 25 % av Knockdhus produktion sedan några år medium rökig. Basutbudet av anCnoc är en 12 och en 16-åring som kompletteras med återkommande vintages.

Prov 3 – AnCnoc 22 år

	<p><u>AnCnoc 22 år, 46 %</u></p> <p>Region: Highlands Destilleriet grundades: 1893 Ägare: Inver House Distillers Produktionskapacitet: 1 900 000 liter per år.</p>
---	--

Det fjärde glaset innehöll **Balblair 23 år**.

Från att ha varit en ganska okänd single malt har Balblair hamnat på kartan, inte minst i Sverige. Ändringen kom 2007 när man gjorde om hela sortimentet och bestämde sig för att lämna det traditionella sättet att ange en viss ålder (12 eller 21 år) på etiketten och började lansera vintages istället. Sedan dess har ett antal årgångar från 1975 till 2000 släppts. Normalt sett är Balblair orökt och lagras på en blandning av bourbon och sherryfat. Sedan 2011 har man även börjat destillera en kraftigt rökig variant under några veckor per år men det dröjer innan vi får se den på marknaden.

Prov 4 – Balblair 1989 – 23 år

	<p><u>Balblair 1989, 23 år, 46 %</u></p> <p>Buteljerad 1989/ Destillerad 2013 Fat: Bourbon barrels</p> <p>Region: Highlands Destilleriet grundades: 1893 Ägare: Inver House Distillers Produktionskapacitet: 1 800 000 liter per år.</p>
---	--

Det femte glaset innehöll **Glenglassaugh 26 år**.

Efter att ha varit stängt i 22 år fick destilleriet ett nytt liv 2008 när Scaent Group köpte det av Edrington. Det viktigaste i början var att bygga upp ett lager eftersom bara 400 tunnor whisky ingick i köpet. De första buteljeringarna var i åldern 21 till 40 år och ganska dyra. Snart började man också sälja newmake, d v s sprit som precis kommit från pannorna eller ibland fått några månaders lagring. Under 2011 introducerades The Chosen Few, en serie där anställda väljer från lagret av äldre whiskies. I december 2011, slutligen, kunde Glenglassaugh presentera sin första whisky (en 3-åring) producerad under de nya ägarna.

Prov 5 – Glenglassaugh – 26 år

	<p><u>Glenglassaugh, 26 år, 46 %</u></p> <p>Buteljerad 1983 / Destillerad 2010 Antal flaskor: 1002</p> <p>Region: Speyside Destilleriet grundades: 1875 Ägare: Glenglassaugh Distillery Co Produktionskapacitet: 1 100 000 liter per år.</p>
---	--

Det sista glaset innehöll då följaktligen **Glen Spey 21 år**.

Om Dufftown är "the whisky capital of Speyside" med sina sex destillerier så kommer Rothes definitivt tvåa med fyra. De två mest kända är Glen Grant och Glenrothes medan Speyburn och, framförallt, Glen Spey sällan nämns. Glen Spey är kanske lättast att missa där det ligger en bit in på en liten tvärgata mitt i byn utan några skyltar som visar vägen. Ägarna använder det lilla destilleriet nästan uteslutande för att producera single malt som går in i deras näst största blend, J&B. Den enda tillgängliga officiella buteljeringen är en 12-åring som inte alltid är så lätt att få tag på.

Prov 6 – Glen Spey – 21 år

	<p><u>Glen Spey, 21 år, 50,4 %</u></p> <p>Buteljerad 1989 / Destillerad 2010 Fat: First fill american oak</p> <p>Region: Speyside Destilleriet grundades: 1878 Ägare: Diageo Produktionskapacitet: 1 400 000 liter per år.</p>
---	--

Dagens uppställning

Omröstningsresultat:

Med facit på plats blev resultatet från omröstningen detta,

Prov	Whisky	Antal 1:a	Antal 2:a	Antal 3:a	Total poäng
Prov 1	Tomintoul 21 år	11	7	15	62
Prov 2	Craigallachie 17 år	1	8	12	31
Prov 3	AnCnoc 22 år	18	11	23	99
Prov 4	Balblair 1989, 23 år	4	13	9	47
Prov 5	Glenglassaugh, 26 år	11	22	16	93
Prov 6	Glen Spey, 21 år	39	24	10	175

Vinnare med stor marginal blev **Glen Spey** med **AnCnoc** och **Glenglassaugh** som kämpade väl om andra platsen.

NOTERING: En av tre flaskor Glenglassaugh som användes till provningen konstaterades efter provningen vara korkskadad. Det händer ytterst sällan men nu hände det oss. 35 deltagare hade alltså skadad whisky i sina glas och det har högst troligt dragit ner resultatet i omröstningen för glas nummer 5.

Lotteri och avslutning

Föreningen genomförde ett sedvanligt lotteri.

För de som stannade kvar och åt avnjöts en mycket god gratinerad tortilla med kycklingfyllning med tillhörande grönsallad vilket sedan avslutades med kaffe och kaka.

Källor och hänvisningar:

- Föredraget
- <http://www.whiskybase.com>

Sammanställning över provad whisky:

Uppgifterna kommer från Systembolaget om inget annat anges.

An Cnoc 22 år	1299 SEK (70 cl) (Inköpt 2014)
Slutsåld på Systembolaget	Alkoholhalt 46 %
Färg	<i>Notering saknas</i>
Doft	<i>Notering saknas</i>
Smak	<i>Notering saknas</i>

Balblair 1989 Vintage	1299 SEK (70 cl)
Nr 85731 Beställnings Sortiment	Alkoholhalt 46 %
Färg	<i>Notering saknas</i>
Doft	<i>Notering saknas</i>
Smak	<i>Notering saknas</i>

Craigellachie 17 år	900 SEK (70 cl) Inköpspris på TWS 2015
Finns ej på Systembolaget	Alkoholhalt 46 %
Färg	<i>Notering saknas</i>
Doft	<i>Notering saknas</i>
Smak	<i>Notering saknas</i>

Glenglassaugh 26 år	1818 SEK (70 cl) (Inköpt 2013)
Slutsåld på Systembolaget	Alkoholhalt 46 %
Färg	<i>Notering saknas</i>
Doft	<i>Notering saknas</i>
Smak	<i>Notering saknas</i>

Glen Spey 1989 / 21 år	1852 SEK (70 cl) Inköpspris på TWE 2014
Finns ej på Systembolaget	Alkoholhalt 50,4 %
Färg	<i>Notering saknas</i>
Doft	<i>Notering saknas</i>
Smak	<i>Notering saknas</i>

Tomintoul 21 år	897 SEK (70 cl)
Nr 85049 Beställnings Sortiment	Alkoholhalt 40 %
Färg	<i>Notering saknas</i>
Doft	<i>Notering saknas</i>
Smak	<i>Notering saknas</i>